

talrige og stadig tiltagende, vil man dog ikke nogensinde komme til, undtagen gennem den tvungne Prøve, at den uduelige ikke etablerer sig i Konkurrence under lige Vilkaar med den virkelig fagdannede, som har aflagt Prøven; og derved vil da i alt Fald Selvfølelsen inden for Standen ikke heller blive hævet. — Hvad Mesteren angaar, vil han ogsaa gennem de tvungne Fagprøver have en Grund til at beskæftige sig med sin Lærling, han ved, at Regnskabsdagene ogsaa for ham en Gang oprinde, hvor Lærlingen skal aflægge sin Prøve, og det er ikke usandsynligt, at hvis han har for sømt sin Lærlings Uddannelse, vil det blive oplyst, at det ikke er Lærlingens Skyld, naar denne er uduelig, men hans Skyld. Overhovedet er det baade for Læremesteren og for Lærlingen et Maal, som staaer for dem, som skal naas, og deri indeholdes ganske sikkert for dem begge en Opmuntring til at stræbe fremad. — Naar man saa dertil følger det stærke Ønske, som er ytret i saa mange Aar — og efter mit Skøn ikke mindre stærkt i den senere Tid, hvor der ogsaa fra Landhaandværkernes Side, saaledes som det i Dag er udtalt, er fremkommet stærke Ønsker i denne Retning — saa forekommer det mig, at hvis man erkender, at disse Prøver ikke kunne gøre nogen Fortræd, men kunne gøre adskillig Gavn, bør man ikke paa Grund af rent teoretiske Betragtninger gaa hen og forkaste dem. Jeg for mit Vedkommende vil altsaa raade til at vedtage disse Prøver, uagtet jeg fuldt ud erkender, at de vistnok ikke ville medføre de store Virkninger, som Haandværk og Industri have lovet sig af dem fra Begyndelsen af. Jeg er ikke ganske sikker paa, at det ikke snarere er strenge Mesterprøver, som man burde foretrække; men det ligger jo ikke for, Kommissionen har været sig fuldt bevidst, at den ikke burde gaa saa langt, at Næringsfriheden i nogen som helst næneværdig Grad kunde blive indskrænket ved dens Forslag, og det er ogsaa i Henhold dertil, at jeg kan anbefale Prøverne.

Hvad jeg har sagt om Haandværk og Industri, vil jeg ogsaa i væsentlige Henseender anføre for Forslaget om Prøver for de handlendes Vedkommende. Jeg ved godt, at der fra mange Sider er Bestræbelser fremme for de unge Handelsmænds Uddannelse, men jeg tror alligevel, at det kunde være godt, om der ogsaa blev paalagt en Forpligtelse, ikke til at vise, at man er en dygtig Købmand — for en Køb-

mandseksamen mener jeg er meningsløs — men derimod til at vise, at man havde lært Bogføring; eftersom mangelfuld Bogføring i Henhold til anden Lovgivning paafører den paagældende Ansvar og Straf.

Disse Bemærkninger angaa altsaa Ændringsforslagene Nr. 48, 49, 50 og Nr. 64. Jeg mener dog, at det ærede Mindretal ikke burde have stillet dette Ændringsforslag under Nr. 64, thi jeg er sikker paa, at det netop er for ikke at paalægge de Personer, som det ærede Medlem for 6te Kreds (Oct. Hansen) anførte Eksempler paa, at aflægge nogen Prøve i Bogføring, at Regeringen har foreslaaet denne Dispensationsret for Ministeriet. Jeg er ikke paa noget Punkt Ynder af Dispensationsretigheder, heller ikke for Administrationen; men jeg tror rigtignok, at paa dette Omraade er der god Grund til at lade den blive staaende, eftersom der ikke blot med Hensyn til Udlændinge, men ogsaa med Hensyn til andre Personer vil indtræffe Tilfælde, hvor det i Virkeligheden maatte siges at være en Urimelighed at forlange Aflæggelse af en Prøve, og det forekommer mig nok, at man med Ro i dette Tilfælde kan tillade Indenrigsministeriet at afgøre, om saadanne Tilfælde foreligge eller ikke.

Ændringen under Nr. 52 af et Mindretal tilsigter at give Haandværkere i Landkredse et Privilegium, som er ret vidtgaaende, nemlig at de skulle kunne udøve Næring i samtlige Bygningsfaget vedrørende Haandværk uden at betale mere end for een Adkomst. Jeg finder ikke, at der er nogen Grund til at stille en saadan Fordring. Naar man betænker, at Adkomsten er saa billig, som den er, og betales en Gang for hele Livet, og at den er ganske særlig billig i Landkredse, forekommer det mig, at der ikke er nogen Grund til i saa Henseende at etablere den Forskel mellem By og Land, at man paa Landet skulde kunne udøve flere Næringer paa een Adkomst, medens man var uberegtiget dertil i Købstæderne. Jeg fra raader derfor at vedtage dette Mindretalsændringsforslag. — Nr. 53 af Mindretallet mener jeg er afgjort ved Afstemningen i Gaar over Ændringsforslag Nr. 26, og jeg skal derfor ikke komme nærmere ind derpaa; det samme er i øvrigt Tilfældet med Ændringsforslag under Nr. 54.

Ændringsforslaget under Nr. 55 af Mindretallet gaar jo ud paa, at § 30, første Stykke, 2den Linie, Ordene „eller Fabrikkanter“ udgaa. Dette er et Ændringsforslag, paa hvilket jeg vil henlede det